

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ 1

Β ΤΑΞΗ ΕΠΑΛ ΚΕΦ. 3^ο

ΒΑΣΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ Ενότητες: 12– Χορήγηση φαρμάκων

ΔΟΥΜΑ ΣΟΦΙΑ ΠΕ 87.02

12. Χορήγηση Φαρμάκων

Κεντρικό φαρμακείο νοσοκομείου

- Προμηθεύει τα νοσηλευτικά τμήματα, τα χειρουργεία, τα εργαστήρια και τα ιατρεία με φάρμακα και υγειονομικό υλικό απαραίτητο για τη λειτουργία τους και την αντιμετώπιση των αναγκών των ασθενών.
- Σύστημα διακίνησης των φαρμάκων βασισμένο σε Νομοθετικό διάταγμα
- Οι παραγγελίες των φαρμάκων συντάσσονται και υπογράφονται από τον γιατρό και συνυπογράφονται από την Προϊσταμένη του Νοσηλευτικού Τμήματος.

Φαρμακείο Νοσοκομείου Γεννηματάς

Φαρμακείο Νοσοκομείου Γεννηματάς

Φαρμακείο Νοσοκομείου Μεταξά

Α. Φαρμακείο νοσηλευτικού Τμήματος

- Εντοιχισμένο ή κινητό
- Στον χώρο που εργάζονται οι νοσηλευτές
- Ταξινόμηση των φαρμάκων με τρόπο που να αποφεύγονται τα λάθη και να είναι εύκολη η χρήση τους
- Ταξινόμηση των φαρμάκων ανάλογα με την οδό χορήγησης
- Ξεχωριστός χώρος για τα ναρκωτικά **που κλειδώνει**
- Το φαρμακείο είναι πάντα κλειδωμένο και τα κλειδιά φυλάσσονται σε θέση γνωστή στην προϊσταμένη και τους νοσηλευτές του τμήματος ώστε να μην χάνονται φάρμακα από ασθενείς και επισκέπτες.
- Τα φάρμακα που προορίζονται για εξωτερική χρήση (πχ. Οινόπνευμα) τοποθετούνται σε ξεχωριστό μέρος του φαρμακείου.

Α. Φαρμακείο νοσηλευτικού Τμήματος

- Μέρος ξηρό και δροσερό
- Μακριά από το φως
- Υπόθετα, εμβόλια, ινσουλίνη κ.ά., διατηρούνται στο ψυγείο
- Αναγκαίος ο κλιματισμός των χώρων που διατηρούνται τα φάρμακα (φαρμακεία, φαρμακαποθήκες κ.ά)
- Την ευθύνη για την παραλαβή και φύλαξη των φαρμάκων έχει η Προϊσταμένη Νοσηλεύτρια.

Β. Βασικές αρχές χορήγησης φαρμάκων

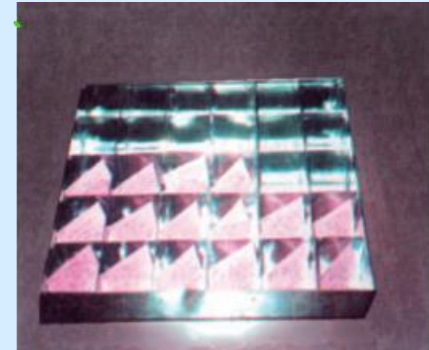

- Πριν χορηγηθεί, το φάρμακο διαβάζεται τρεις φορές
 1. Όταν το παίρνουμε από τη θέση του
 2. Πριν τοποθετηθεί στο ποτηράκι φαρμάκου ή αναρροφηθεί από φύσιγγα ή φιαλίδιο
 3. Πριν πεταχτεί η φύσιγγα ή το φιαλίδιο ή τοποθετηθεί το φιαλίδιο με το σιρόπι στο φαρμακείο
- Δεν χορηγούμε φάρμακα από φιαλίδια που δεν έχουν ετικέτα ή δεν είναι ευανάγνωστη (αποφυγή λάθους)
- Τυχόν περίσσειμα φαρμάκου δεν επιστρέφεται στο φιαλίδιο
- Δεν διακόπτεται η εργασία προετοιμασίας φαρμάκων
 - Αν χρειαστεί να διακοπεί, κλειδώνεται το φαρμακείο (μειώνονται οι πιθανότητες λάθους)
- Όταν τελειώσει η προετοιμασία, τα φάρμακα τοποθετούνται σε ειδικό δίσκο με την ανάλογη κάρτα

Δίσκος φαρμάκων

- Το κάθε φάρμακο έχει την κάρτα του
- Στην κάρτα γράφονται
 - Ονοματεπώνυμο και πατρώνυμο ασθενούς
 - Φάρμακο
 - Δόση
 - Ώρες χορήγησης
- Ο δίσκος μπορεί να είναι ατομικός ή ομαδικός για πολλούς αρρώστους
- Σε δίσκο ομαδικής χρήσης, τα φάρμακα τοποθετούνται ανά θάλαμο
- Παρακολουθούμε τον δίσκο συνεχώς, μέχρι τη χορήγηση των φαρμάκων

Β. Βασικές αρχές χορήγησης φαρμάκων

➤ Χορηγούνται πρώτα τα φάρμακα στους ασθενείς που μπορούν να τα πάρουν μόνοι τους και έπειτα σε αυτούς που χρειάζονται βοήθεια

➤ Βεβαιωνόμαστε ότι είναι ο σωστός άρρωστος:

- Διαβάζουμε το όνομα στο βραχιολάκι
- Ρωτάμε να μας πει το όνομά του
- Το συγκρίνουμε με αυτό που αναγράφεται στην κάρτα του φαρμάκου
- Απευθυνόμαστε στον άρρωστο με το όνομά του για επαλήθευση

➤ Εκμεταλλευόμαστε την ώρα της χορήγησης του φαρμάκου για επικοινωνία με τον άρρωστο

➤ Πείθουμε τον άρρωστο για την αναγκαιότητα λήψης του φαρμάκου

➤ Τα φάρμακα **χορηγούνται από τον νοσηλευτή που τα ετοίμασε**

➤ Παραμένουμε δίπλα στον ασθενή για να **βεβαιωθούμε ότι πήρε τα φάρμακα**

Β. Βασικές αρχές χορήγησης φαρμάκων

- Σε περίπτωση **λάθους**, το **αναφέρουμε αμέσως** στην Προϊσταμένη του τμήματος και στον υπεύθυνο γιατρό

5 Σωστά

Στον σωστό άρρωστο

Το σωστό φάρμακο

Στη σωστή δόση

Με τον σωστό τρόπο

Τη σωστή ώρα

Οδοί χορήγησης φαρμάκων

- Πεπτική
 - Στόμα, υπογλώσσια, ορθό
- Δέρμα
 - Επάλειψη
- Αναπνευστική
 - Εισπνοές
- Μάτια, μύτη, αυτιά κ.λπ
- Παρεντερική οδός
 - Ενδομυϊκή, ενδοφλέβια, υποδόρια, ενδοδερμική έγχυση φαρμάκου

Γ. Χορήγηση φαρμάκων από το στόμα

- Εύκολη, απλή διαδικασία και λιγότερο δυσάρεστη για τον άρρωστο
- Μπορεί να τα πάρει μόνος του
- Λιγότερος χρόνος και κόπος από τους νοσηλευτές για προετοιμασία
- Απορρόφηση:
 - Δεν είναι ιδιαίτερα γρήγορη
 - Περίπου 30 λεπτά
 - Επηρεάζεται από παράγοντες όπως:
 - ✦ Παρουσία τροφής στο στομάχι
 - ✦ Παρουσία ενζύμων
 - ✦ Πεπτικών υγρών
 - ✦ pH
 - ✦ Διαλυτότητα φαρμάκου

Γ. Χορήγηση φαρμάκων από το στόμα

- Δεν χορηγούμε φάρμακα από το στόμα σε ασθενείς που
 - Δεν επικοινωνούν με το περιβάλλον
 - Έχουν εμετούς
 - Έχουν ρινογαστρικό καθετήρα
 - Έχουν γαστρεντερικές διαταραχές (έλκος στομάχου ή δωδεκαδακτύλου)

Δ. Παρεντερική χορήγηση φαρμάκων

- Είναι η χορήγηση φαρμάκων με ενέσεις (όχι από το πεπτικό σύστημα)
 - Ενδομυϊκά (IM, Intramuscular)
 - Υποδόρια (ΥΔ, SC, Subcutaneous)
 - Ενδοφλέβια (IV, Intravenous)
- Ένεση είναι η τεχνική με την οποία χορηγούμε φάρμακα στον ανθρώπινο οργανισμό χρησιμοποιώντας σύριγγα και βελόνα
- Τα φάρμακα που χορηγούνται παρεντερικά είναι:
 - Υδατοδιαλυτά ή ελαιώδη
 - Ουδέτερης αντίδρασης
 - Διηθημένα
 - Αποστειρωμένα
- Οι βελόνες, οι σύριγγες, οι καθετήρες και όλες οι συσκευές που χρησιμοποιούνται πρέπει να είναι αποστειρωμένες.

Ενδομυϊκή ένεση

- Η είσοδος φαρμάκου στους μυς του οργανισμού με σύριγγα και βελόνα
- **Ενδείξεις:**
 - Όταν το φάρμακο καταστρέφεται από τα υγρά του στομάχου (πχ. Πενικιλίνη)
 - Το φάρμακο είναι ελαιώδες και δεν χορηγείται ενδοφλέβια (κίνδυνος εμβολής)
 - Δεν απορροφάται εύκολα από άλλη οδό
 - Είναι αδύνατη η λήψη φαρμάκου από το στόμα (συγχυτικές καταστάσεις, ασθενείς χωρίς αισθήσεις, αδυναμία κατάποσης, οξείες ή χρόνιες γαστρεντερικές παθήσεις)

Ενδομυϊκή ένεση

- **Δεν γίνεται ενδομυϊκή χορήγηση φαρμάκου:**
 - Σε αιμορροφιλικούς και σε ασθενείς που κάνουν αντιπηκτική θεραπεία
 - ✦ Εύκολα δημιουργία αιματώματος στην περιοχή της ένεσης
 - Σε περιοχές με εγκαύματα και ουλές
 - ✦ Η απορροφητική ικανότητα του ιστού είναι μειωμένη

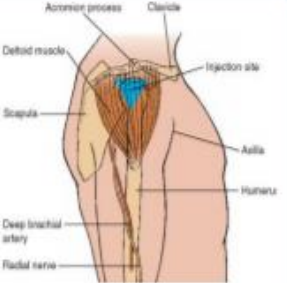
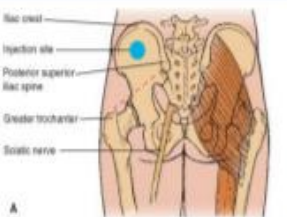
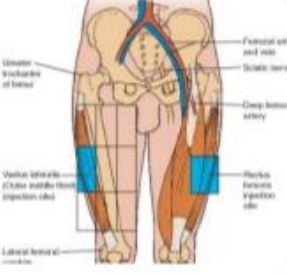
Ενδομυϊκή ένεση

- **Ανατομικές θέσεις ενδομυϊκής ένεσης:**
 - Δελτοειδής μυς άνω άκρων
 - Ελάσσων γλουτιαίος μυς
 - Μείζων γλουτιαίος μυς (άνω και έξω τεταρτημόριο)
 - Πλατύς μηριαίος μυς (προσθιοπλάγια επιφάνεια του μηρού)
- **Μέγεθος βελόνας:**
 - 20-25G
- **Όγκος φαρμάκου:**
 - 1-4ml

Χρώμα	Gauge
Ροζ	18x1 ½
Creem	19x1'
Πράσινο	21x1'
Γαλάζιο	23x1'
Πορτοκαλί	25x1/2' 25x1''
Καφέ	26x1/2'
Γκρι	27x1/2'
Κίτρινο	30x 1/2' 30x1 1/2'

Σημεία ενδομυϊκών ενέσεων	Μύες	Εντόπιση	Εγχεόμενος όγκος
	<p>Ελάσσων γλουτιαίος μυς</p> <p>Η πλέον ασφαλής & ανώδυνη επιλογή!</p>	<p>Η παλάμη στο μείζονα τροχαντήρα και ο δείκτης προς την πρόσθια άνω λαγόνια άκανθα. Ο μέσος ανοίγει σε σχήμα V κατά μήκος της λαγόνιας ακρολοφίας.</p>	<p>Έως 3-5 ml</p>
	<p>Δελτοειδής μυς</p>	<p>Ψηλάφηση του κατώτερου άκρου της απόφυσης του ακρωμίου.</p>	<p>Έως 1-2 ml</p>
	<p>Μείζον γλουτιαίος μυς</p>	<p>Πλάι και λίγο πιο πάνω από το μέσο σημείο της νοητής γραμμής από τον τροχαντήρα έως το πίσω άνω τμήμα του λαγόνιου οστού.</p>	<p>Έως 4 ml</p>
	<p>Έξω πλατύς & ορθός μηριαίος μυς</p>	<p>Το έξω μέσο τριτημόριο του μηρού</p>	<p>Έως 5 ml</p>

Πίνακας 1

Ενδομυϊκή ένεση

- **Πλεονεκτήματα των ανατομικών θέσεων ενδομυϊκής:**
 - ❑ Δεν διέρχονται μεγάλα αγγεία και νεύρα, όπως το ισχιακό νεύρο
 - ❑ Αν τρωθεί το ισχιακό νεύρο, μπορεί να προκληθεί μερική ή πλήρης (σπάνια) βλάβη
 - ❑ Η μερική βλάβη εκδηλώνεται με παράλυση ορισμένων μυών του κάτω άκρου, πόνο και απώλεια αισθητικότητας
 - ❑ Τα οστά απέχουν από τη μυϊκή μάζα και αποφεύγεται η κάκωσή τους
 - ❑ Γρήγορη απορρόφηση του φαρμάκου, καθώς υπάρχει πλούσια αγγείωση στους μύες.

Υποδόρια ένεση

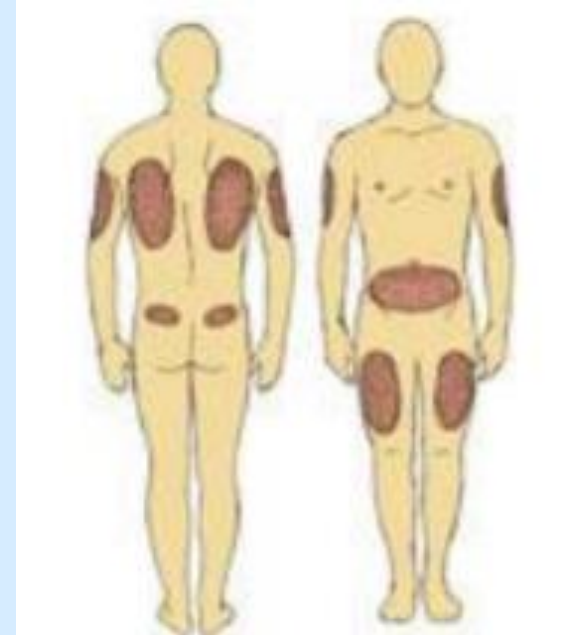

- Η είσοδος φαρμάκου με βελόνα και σύριγγα μέσα στον υποδόριο ιστό
 - Κάτω από το χόριο
 - ✦ Στο χόριο και στον υποδόριο ιστό υπάρχουν αιμοφόρα αγγεία και πολλές νευρικές απολήξεις
- Χορηγούνται μικρές ποσότητες φαρμάκων 1-5cc
 - ✦ Ινσουλίνη
 - ✦ Ηπαρίνη κ.ά
- Η βελόνα μπορεί να είναι 25-30G
- μήκους συνήθως 0,9 cm και 1,6 cm
- Ορισμένα φάρμακα διατίθενται σε προγεμισμένες φύσιγγες με προσαρμοσμένη βελόνα.
- Η δημιουργία πτύχωσης του δέρματος προ της χορήγησης, συνιστάται σε λεπτότερους ασθενείς και εάν χρησιμοποιούμε μεγαλύτερου μήκους βελόνα.
- Η αναρρόφηση, προ της υποδόριας έγχυσης δεν ενδείκνυται.
- Αντενδείκνυται σαφώς κατά τη χορήγηση ηπαρίνης, επειδή μπορεί να οδηγήσει σε σχηματισμό αιματώματος.

Υποδόρια ένεση

- **Ανατομικές θέσεις υποδόριας ένεσης:**
 - Εξωτερική επιφάνεια του βραχίονα
 - Κοιλιακή χώρα (εκτός μέσης γραμμής και 5εκ περιομφαλικά)
 - Πρόσθια και έξω επιφάνεια του μηρού
 - Άνω τμήμα της πλάτης
 - Άνω έσω γλουτιαία χώρα
- ❖ Ταχύτερη απορρόφηση γίνεται στην κοιλιακή χώρα.
- ❖ Στις ενέσεις ινσουλίνης γίνονται με κυκλικό τρόπο για την πρόληψη λιποδυστροφίας

Υποδόρια ένεση

Σύριγγα ινσουλίνης 1ml BD Micro - Fine με βελόνα 29G x 12,7mm.

Κατάλληλη για άτομα με διαβήτη Κατάλληλα για χρήστες κανονικού βάρους και παιδιά.